

ОСТРИ ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2019 г. (Основни епидемиологични показатели)

Н. Владимирова, Г. Каменов, С. Стоицова, А. Минкова, К. Пармакова

В анализа са представени основните епидемиологични показатели, характеризиращи разпространението на острите заразни болести (ОЗБ) (без туберкулоза, СПИН и полово предавани инфекции) в България през 2019 г. Използвани са следните източници на информация:

- Официални статистически данни за населението от Националния статистически институт;
- Официални статистически данни от Националния център по обществено здраве и анализи (НЦОЗА);
- Данни от информационната система за събиране и анализиране на данни за заболяемостта от морбили, паротит и рубеола в България <https://mmr.gateway.bg/>
- Данни от информационната система за събиране и анализиране на данни за заболяемостта от грип и остри респираторни заболявания (ОРЗ) в България <http://grippe.gateway.bg/>
- Данни от информационната система за надзор на остра вяла парализа в България <http://afp.gateway.bg/>
- Данни от годишните анализи на заразните болести на регионалните здравни инспекции (РЗИ);
- Данни от собствени епидемиологични проучвания;
- Данни от Референтните микробиологични и вирусологични лаборатории в Националния център по заразни и паразитни болести (НЦЗПБ).

Епидемиологичните показатели за отделните заразни болести са представени в табличен и графичен вид.

През 2019 г. в България са регистрирани общо 54 397 случая на остри заразни заболявания (без грип и ОРЗ, туберкулоза, СПИН и полово предавани инфекции). Отчита се по-висок брой случаи спрямо предходните две години (2018 г.- 48 092 сл., заболяемост 682,15‰; 2017 г. - 52 393 сл. , заболяемост 737,74‰) - таблица 1., което е в резултат от нарастване на заболяванията от варицела и от морбили.

В структурата на инфекциозната заболяемост и през 2019 г. с най-висок относителен дял са случаите на варицела (56,30%), следвани от случаите на гастроентерити и ентероколити (24,12%) – таблица 2.

Таблица 1

ЗАБОЛЯЕМОСТ, СМЪРТНОСТ И ЛЕТАЛИТЕТ ОТ ОСТРИ ИНФЕКЦИОЗНИ БОЛЕСТИ* В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2000-2019 г.

Година	Брой заболели	Заболяемост на 100 000 (‰)	Брой умрели	Смъртност на 100 000 (‰)	Леталитет (%)
2000	80 167	978,74	105	1,28	0,13
2001	51 333	629,89	131	1,61	0,26
2002	51 229	649,20	124	1,57	0,24
2003	50 913	648,92	116	1,48	0,23
2004	68 954	883,88	133	1,70	0,19
2005	59 913	771,97	108	1,39	0,18
2006	67 462	874,00	122	1,58	0,18
2007	70 277	915,15	121	1,58	0,17

2008	57 916	758,04	88	1,15	0,15
2009	63 474	834,46	97	1,28	0,15
2010	68 839	910,12	110	1,45	0,16
2011	58 259	791,07	64	0,87	0,11
2012	60 998	832,48	84	1,15	0,14
2013	67 916	932,65	79	1,08	0,12
2014	50 800	701,11	77	1,06	0,15
2015	54 471	756,31	71	0,99	0,13
2016	61 283	856,65	82	1,15	0,13
2017	52 393	737,74	93	1,31	0,18
2018	48092	682,15	90	1,28	0,19
2019	54397	777,10	87	1,24	0,16

* Без грип и ОРЗ, туберкулоза, СПИН и полово предавани инфекции

През годината са регистрирани 87 смъртни случая, смъртност 1,24‰ (2018 г. - 90 смъртни случая, смъртност 1,28‰ ; 2017 г. - 93 смъртни случая, смъртност 1,31‰). Леталитетът от ОЗБ през 2019 г. е 0,16% (2018 г. - 0,19% ; 2017 г. - 0,18%). И през тази година основна причина за летален изход от ОЗБ са невроинфекциите (менингит и/ или менингоенцефалит и менингококова инфекция) – общо 46 починали, с относителен дял 52,87% от всички смъртни случаи - таблица 3.

Таблица 2

**СТРУКТУРА НА ИНФЕКЦИОЗНАТА ПАТОЛОГИЯ И ЗАБОЛЯЕМОСТ ОТ
ОСТРИ ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ* В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2019 г.**

№	Нозологични единици	Заболели (брой)	Заболяемост (на 100 000)	Отн. дял (%)
1	Антракс	0	0,00	0,00
2	БММЕ хемофилус инфлуенце	3	0,04	0,01
3	БММЕ пневмококов **	34	0,49	0,06
4	БММЕ стрептококов **	5	0,07	0,01
5	БММЕ други	55	0,79	0,10
6	Ботулизъм	0	0,00	0,00
7	Бруцелоза	0	0,00	0,00
8	Бяс	0	0,00	0,00
9	Вариант на болестта на Кройцфелд-Якоб	0	0,00	0,00
10	Вариола	0	0,00	0,00
11	Варицела	30628	437,54	56,30
12	Вирусни менингити и менингоенцефалити	196	2,80	0,36
13	ВХТ Кримска-Конго хеморагична треска	2	0,03	0,00
14	ВХТ Хеморагична треска с бъбречен синдром	6	0,09	0,01
15	Вирусен хепатит тип А	1518	21,69	2,79
16	Вирусен хепатит тип В	198	2,83	0,36
17	Вирусен хепатит тип С	88	1,26	0,16
18	Вирусен хепатит тип D, остър	1	0,01	0,00
19	Вирусен хепатит тип E, остър	217	3,10	0,40
20	Вирусен хепатит неопределен, остър	227	3,24	0,42
21	Гастроентерит, ентероколит	13121	187,44	24,12
22	Дизентерия (шигелоза)	220	3,14	0,40
23	Дифтерия	0	0,00	0,00

24	Епидемичен паротит	50	0,71	0,09
25	Жълта треска	0	0,00	0,00
26	Западнонилска треска	8	0,11	0,01
27	Инвазивна инфекция, пневмококова	0	0,00	0,00
28	Инвазивна инфекция, Хемофилус инфлуенце	0	0,00	0,00
29	Йерсиниоза	11	0,16	0,02
30	Кампилобактериоза	231	3,30	0,42
31	Коклюш	70	1,00	0,13
32	Колиентерити (ешерихиози)	385	5,50	0,71
33	Инфекция, предизвикана от E, Coli, продуциращи Shiga/Vero токсини (STEC/VTEC)	0	0,00	0,00
34	Кореман тиф/Паратиф	0	0,00	0,00
35	Ку-треска	44	0,63	0,08
36	Кърлежов енцефалит	1	0,01	0,00
37	Лаймска борелиоза	375	5,36	0,69
38	Лаймска невроборелиоза	6	0,09	0,01
39	Легионерна болест	3	0,04	0,01
40	Лептоспирози	7	0,10	0,03
41	Листерия	14	0,20	0,26
42	Марсилска треска	140	2,00	0,26
43	Менингококова инфекция (менингококов менингит и сепсис)	11	0,16	0,02
44	Морбили	1231	17,59	2,26
45	Орнитоза	0	0,00	0,00
46	Петнист тиф	0	0,00	0,00
47	Полиомиелит	0	0,00	0,00
48	Остри вяли парализи	242	3,46	0,44
49	Птичи грип А/Н5 или А/Н5N1 при хора	0	0,00	0,00
50	Ротавирусен гастроентерит	1359	19,41	2,50
51	Рубеола	0	0,00	0,00
52	Вродена рубеола	0	0,00	0,00
53	Салмонелоза	596	8,51	1,10
54	Скарлатина	3093	44,19	5,69
55	Тежък остър респираторен синдром (ТОРС)	0	0,00	0,00
56	Тетанус	0	0,00	0,00
57	Туларемия	1	0,01	0,00
58	Холера	0	0,00	0,00
59	Чума	0	0,00	0,00
ОБЩО		54397	777,10	100

* Без грип и ОРЗ, туберкулоза, СПИН и полово предавани инфекции

Таблица 3

**СМЪРТНОСТ И ЛЕТАЛИТЕТ ОТ ОСТРИ ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ* В БЪЛГАРИЯ
ПРЕЗ 2019 г.**

№	Нозологични единици	Умрели (брой)	Смъртност (на 100 000)	Леталитет (%)
1	Антракс	0	0,00	0,00
2	БММЕ хемофилус инфлуенце	2	0,03	66,67
3	БММЕ пневмококов	10	0,14	29,41
4	БММЕ стрептококов	3	0,04	60,00
5	БММЕ други	14	0,20	25,45
6	Ботулизъм	0	0,00	0,00
7	Бруцелоза	0	0,00	0,00
8	Бяс	0	0,00	0,00
9	Вариант на болестта на Кройтцфелд-Якоб	0	0,00	0,00
10	Вариола	0	0,00	0,00
11	Варицела	2	0,03	0,01
12	Вирусни менингити и менингоенцефалити	16	0,23	8,16
13	ВХТ Кримска-Конго хеморагична треска	0	0,00	0,00
14	ВХТ Хеморагична треска с бъбречен синдром	0	0,00	0,00
15	Вирусен хепатит тип А	1	0,01	0,07
16	Вирусен хепатит тип В, остър	7	0,10	3,54
17	Вирусен хепатит тип С	2	0,03	2,27
18	Вирусен хепатит тип D, остър	0	0,00	0,00
19	Вирусен хепатит тип Е, остър	5	0,07	2,30
20	Вирусен хепатит неопределен, остър	0	0,00	0,00
21	Гастроентерит, ентероколит	17	0,24	0,13
22	Дизентерия (шигелоза)	0	0,00	0,00
23	Дифтерия	0	0,00	0,00
24	Епидемичен паротит	0	0,00	0,00
25	Жълта треска	0	0,00	0,00
26	Западнонилска треска	1	0,01	12,50
27	Инвазивна инфекция, пневмококова	0	0,00	0,00
28	Инвазивна инфекция, Хемофилус инфлуенце	0	0,00	0,00
29	Йерсиниоза	0	0,00	0,00
30	Кампилобактериоза	0	0,00	0,00
31	Коклюш	0	0,00	0,00
32	Колиентерити (ешерихиози)	0	0,00	0,00
33	"Инфекция, предизвикана от E. Coli, продуциращи Shiga/Vero токсини (STEC/VTEC)"	0	0,00	0,00
34	Кореман тиф/Паратиф	0	0,00	0,00
35	Ку-треска	0	0,00	0,00
36	Кърлежов енцефалит	0	0,00	0,00
37	Лаймска борелиоза	0	0,00	0,00
38	Лаймска невроборелиоза	0	0,00	0,00
39	Легионерска болест	0	0,00	0,00
40	Лептоспирози	1	0,01	14,29
41	Листериоза	3	0,04	21,43
42	Марсилска треска	1	0,01	0,71
43	"Менингококова инфекция(менингококов менингит и	1	0,01	9,09

	сепсис)"			
44	Морбили	0	0,00	0,00
45	Орнитоза	0	0,00	0,00
46	Петнист тиф	0	0,00	0,00
47	Полиомиелит	0	0,00	0,00
48	Остри вяли парализи	0	0,00	0,00
49	Птичи грип А/Н5 или А/Н5N1при хора	0	0,00	0,00
50	Ротавирусен гастроентерит	1	0,01	0,07
51	Рубеола	0	0,00	0,00
52	Вродена рубеола	0	0,00	0,00
53	Салмонелоза	0	0,00	0,00
54	Скарлатина	0	0,00	0,00
55	Тежък остър респираторен синдром (ТОРС)	0	0,00	0,00
56	Тетанус	0	0,00	0,00
57	Туларемия	0	0,00	0,00
58	Холера	0	0,00	0,00
59	Чума	0	0,00	0,00
ОБЩО		87	1,24	0,16

* Без грип и ОРЗ, туберкулоза, СПИН и полово предавани инфекции.

ВАКСИНОПРЕДОТВРАТИМИ ИНФЕКЦИИ

1. Дихателни инфекции с масова имунопрофилактика

Дифтерия

Не са регистрирани заболяели от дифтерия през 2019 г.

Коклюш

През 2019 г. в България са регистрирани 70 заболяели от коклюш (заболяемост 1‰) – фигура 1.

Таблица 4.1

БРОЙ ЗАБОЛЕЛИ И ЗАБОЛЯЕМОСТ ОТ КОКЛЮШ В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2012-2019 г.

Година	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Заболеели Брой	102	89	52	35	98	116	114	70
Заболяемост На 100 000	1,39	1,22	0,72	0,49	1,37	1,63	1,62	1

Заболяемостта от коклюш леко намалява в сравнение с предходните две години (таблица 4.1, фигура 1). През 2019 г. 15 области съобщават за случаи на коклюш – Бургас (1), Варна (1), Враца (1), Габрово (1), Добрич (10), Монтана (3), Перник (11), Плевен (1), Русе (1), Сливен (1), София град (29), София област (4), Стара Загора (1), Шумен (1) и Ямбол(4). С най-висока заболяемост е София- град (5,88‰). Заболявания са регистрирани през цялата година. По категории случаите са класифицирани като 55 потвърдени, 4 вероятни и 11 възможни. От всички заболяели 42 са хоспитализирани. Не

са отчетени случаи с усложнения. Разпределени по пол заболялите са 38 (54,28%) жени и 32 (45,72%) мъже.

Във възрастовата структура на заболялите най-засегнати са децата до 12 месечна възраст – заболяемост 38,69‰ (24 случая), следвани от възрастовата група 1-4 г. - 11‰ (29 случая) или общо във възрастта до 4 години са регистрирани 75,71% от всички заболяли. В останалите детски възрастови групи са регистрирани 14,29% от случаите - 5-9 г. (5 случая), 10-14 г. (4 случая) и 15-19 г. (1 случая). Останалите заболяли са над 30 годишна възраст (7 случая), разпределени в пет възрастови групи с единични случаи.

Разпределението на заболялите по имунизационен статус и възрастови групи (таблица 4.2) показва, че 30 от заболялите (42,86%) не са имунизирани, 9 (12,86%) са с незавършена имунизационна схема, 8 (11,43%) са без данни за имунизация и 23 (32,85%) са с данни за завършена имунизация срещу коклюш.

В кърмаческата възраст до 1 г. повече от половината от децата (18 случая) не са получили нито една доза ваксина, 5 са с непълна/незавършена имунизационна схема, и 1 е имунизирано. Заболяли са деца без изграден имунитет срещу коклюш.

Хоспитализирани са 42 от заболялите. През 2019 г. не са регистрирани смъртни случаи от коклюш.

Таблица 4.2

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ И ИМУНИЗАЦИОНЕН СТАТУС
НА ЗАБОЛЕЛИТЕ ОТ КОКЛЮШ В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2019 г.**

Имунизационен статус (брой дози ваксина)	Брой случаи по възрастови групи (в години)							
	< 1	1-4	5-9	10-14	15-19	20-29	> 30	Общ брой %
0	18	8	1	1	0	0	2	30 (42,86)
1	4	3	0	0	0	0	0	7 (10,00)
2	1	1	0	0	0	0	0	2 (2,86)
3+	1	5	0	0	0	0	0	6 (8,57)
4	0	10	1	0	1	0	0	12 (17,14)
5	0	0	3	2	0	0	0	5 (7,14)
Няма данни	0	2	0	1	0	0	5	8 (11,43)
Общ брой %	24 (34,3)	29 (41,4)	5 (7,1)	4 (5,7)	1 (1,4)	0 0	7 (10)	70 (100,00)

Епидемичен паротит

През 2019 г. са регистрирани 50 случая на епидемичен паротит (заболяемост 0,71 ‰). Заболяемостта от епидемичен паротит нараства двойно спрямо предходната година и е съпоставима с 2012 г. (таблица 5.1, фигура 2).

Таблица 5.1

БРОЙ ЗАБОЛЕЛИ И ЗАБОЛЯЕМОСТ ОТ ЕПИДЕМИЧЕН ПАРОТИТ В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2012-2019 г.

Година	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Заболеели Брой	58	25	31	18	19	15	27	50
Заболяемост На 100 000	0,79	0,34	0,43	0,25	0,27	0,21	0,38	0,71

По категории случаите са класифицирани като 43 потвърдени и 7 възможни. Не са регистрирани усложнения. Разпределени по пол заболялите са 15 жени и 35 мъже.

Не са регистрирани случаи на епидемичен паротит във възрастта до 1 година. Най-много случаи са съобщени във възрастовите групи 5-9 г. (15 случая) и 30-44 г. (21 случая), като в останалите възрастови групи случаите са единични – фигура 3.

Най-голям брой заболяли от епидемичен паротит са в областите Стара Загора (29 случая) и София град (10 случая), а в останалите 8 области са съобщени единични случаи.

Разпределението по имунизационен статус и възрастови групи на заболялите показва, че 19 (38%) от заболялите са имунизирани с 1 прием ваксина; 4 са с 2 приема ваксина; 7 не са имунизирани, а за 20 (40%) не са установени данни за извършени имунизации (таблица 5.2).

Случаите са регистрирани целогодишно, но през месеците август и септември в област Стара Загора е регистриран епидемичен взрив с 19 случая, при възрастни лица, от които 4 са с проявена клиника (температура, болки в задушната област и увеличени регионални лимфни възли), а останалите 15 са открити при извършено серологично изследване за IgM антитела, като контактни на първите три случая. С данни за имунизация срещу паротит са 4 от заболялите лица.

Хоспитализирани са 14 от всички заболяли през годината (28%).

През годината няма регистрирани смъртни случаи от епидемичен паротит.

Таблица 5.2

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ И ИМУНИЗАЦИОНЕН СТАТУС НА ЗАБОЛЕЛИТЕ ОТ ЕПИДЕМИЧЕН ПАРОТИТ В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2019 г.

Имунизационен статус (брой дози ваксина)	Брой случаи с епидемичен паротит по възрастови групи (години)							Общ брой (%)
	< 1	1-4	5-9	10-14	15-19	20-29	>30	
0	0	2	0	0	0	1	4	7 (14,00)
1	0	2	15	1	0	0	1	19 (38,00)

2+	0	0	0	0	1	3	0	4 (8,00)
Няма данни	0	0	0	0	0	1	19	20 (40,00)
Общ брой (%)	0	4	15	1	1	5	24	50 (100,00)
Брой починали	0	0	0	0	0	0	0	0

Морбили

През 2019 г. са регистрирани 1231 случая с диагноза морбили (заболяемост 17,59‰) - таблица 6.1 и фигура 4.

Таблица 6.1

БРОЙ ЗАБОЛЕЛИ И ЗАБОЛЯЕМОСТ ОТ МОРБИЛИ В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2012-2019 г.

Година	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Заболеели Брой	1	14	0	0	1	165	13	1231
Заболяемост На 100 000	0.01	0.19	0	0	0.01	2,32	0,18	17,59

През годината са съобщени 1459 суспектни за морбили случая, 228 от които са отхвърлени на основата на отрицателни резултати от специфичните лабораторни изследвания, посочени в дефиницията за морбили в Наредба № 21.

Диагнозата морбили е потвърдена лабораторно с положителни резултати за анти-морбилни IgM или с молекулярна диагностика при 1131 от заболялите, които са класифицирани като потвърдени. Вероятни (епидемично свързани) са 63 случая, а 37 са възможни(категоризирани само по клинична симптоматика).

От началото на февруари 2019 г. в резултат на внасяне на морбилна инфекция първоначално в област Благоевград и в област София-град, впоследствие в област София, до края на годината в общо 15 области на страната са регистрирани случаи на морбили. Развива се морбилна епидемия в два обособени епидемични взрива причинени от два генотипа морбили вирус В3 и D8, циркулиращи в страните от Европейския континент. Област Пазарджик е засегната от двата взрива. С най-висока заболяемост са: област София(153,25‰, 351 случая), област Кюстендил (127,69‰, 152 случая), област Благоевград (70,14‰, 214 случая). Внесените случаи са 8 и са съобщени от РЗИ в областите: Благоевград(1), София-столица(3), Бургас (1), Пазарджик (2), Стара Загора(1), а всички останали случаи определяме като „свързани с внесен“, предвид доказаната в предходните години елиминация на заболяването в България и липсата на местна циркулация на морбили вирус.

Заболелите (без внесените случаи) са предимно неваксинирани(38,76%) и с неустановен имунизационен статус за морбилна ваксинация(21%). Останалите са ваксинирани(с 1 прием – 36,39% и с 2 приема – 3,76%).

Таблица 6.2

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ И ИМУНИЗАЦИОНЕН СТАТУС
НА ЗАБОЛЕЛИТЕ ОТ МОРБИЛИ В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2019 г.**

Имунизационен статус (брой дози ваксина)	Брой случаи с морбили по възрастови групи (години)							Общ брой (%)
	< 1	1-4	5-9	10-14	15-19	20-29	>30	
0	177	185	64	14	8	11	16	475 (38,58)
1	0	165	237	29	7	8	1	447 (36,31)
2	0	4	5	11	10	11	5	46 (3,74)
Няма данни	1	40	59	12	3	53	95	263 (21,36)
Общ брой (%)	178 (14,46)	394 (32,00)	365 (29,65)	66 (5,36)	28 (2,27)	83 (6,74)	117 (9,50)	1231 (100,00)
Брой починали	0	0	0	0	0	0	0	0

1019 случая са от ромски етнос (82,78%).

Установени са вътреболнични взривове, предимно в детски отделения на МБАЛ. Има заболяли и сред медицинския персонал – 13 случая, от които 4 са съобщили ваксинационен статус с 2 приема морбилна ваксина.

Хоспитализирани са 1185 от съобщените случаи. Регистрирани са усложнения при 332-ма, предимно диарийен синдром и пневмония. Отново трябва да подчертаем, че за постигане на елиминация на морбили е необходимо да се поддържа имунизационен обхват $\geq 95\%$ с ваксина срещу морбили-паротит-рубеола (МПР), както и всеки открит суспектен случай, отговарящ на дефиницията на случай на морбили да се съобщава, своевременно да се провежда епидемиологично проучване и своевременно да се изследват адекватни (по време на вземане, количество и правилно съхранени) клинични материали за лабораторно потвърждаване или отхвърляне на клиничната диагноза, а всеки съмнителен случай се изследва и за морбили, и за рубеола.

На таблица 6.2.1 е представен имунизационният обхват с ваксина морбили-паротит-рубеола първи (МПР1) и втори (МПР2) приеми.

Таблица 6.2.1

**ИМУНИЗАЦИОНЕН ОБХВАТ (%) С ВАКСИНА МПР1 (13 МЕСЕЦА)
И МПР2 (12 ГОДИНИ)**

Година Ваксина-прием	2015	2016	2017	2018	2019
МПР1	91,5	92,1	93,8	92,9	95,1
МПР2	86,9	88,3	91,6	87,4	92,9

За превенция и контрол върху разпространението на морбили в страната през 2019 г. са проведени имунизации/реимунизации на деца от 2 до 18 годишна възраст, които по различни причини не са били имунизирани своевременно. Приложени са 23 259 дози

морбилна ваксина. в края на 2019 г. епидемичното разпространение на морбили в Благоевград, София-област, София- град, Кюстендил е овладяно; в областите Бургас, Варна, Русе, Велико Търново, Ловеч, Пловдив и Русе – не бе допуснато епидемично разпространение; но в областите Монтана, Видин, Перник и Пазарджик продължава разпространението и през 2020 г. и най-вероятно България ще загуби статуса на страна с установена елиминация на морбили (прекъснато ендемично разпространение на морбили) през последните три години.

Рубеола

През 2019 г. В Информационната система за събиране и анализиране на данни за заболяемостта от рубеола в България са регистрирани 2 суспектни за рубеола случая в областите София (1) и Видин (1), които са отхвърлени въз основа на отрицателните резултати от изследванията извършени в НРЛ „Морбили-паротит-рубеола“ в НЦЗПБ. Случаите са проучени епидемиологично и са изследвани серологично за наличие на IgM антитела срещу рубеола. Получените резултати за анти-рубеола IgM са отрицателни при 2-та случая и те съответно са отхвърлени.

В НРЛ „Морбили- паротит и рубеола“ всеки случай съмнителен за морбили се изследва и за рубеола, както и обратното всеки съмнителен за рубеола се изследва и за морбили. Не са установени положителни проби за рубеола инфекция през 2019 г. През последните пет години заболяемостта от рубеола намалява (таблица 6.3, фигура 5).

Националния верификационен комитет по елиминация на морбили и рубеола, и Регионалната верификационна комисия към Световната здравна организация в своята годишна оценка декларира, прекъсване на ендемичното разпространение на рубеола през 2017 и 2018 г.

Таблица 6.3

БРОЙ ЗАБОЛЕЛИ И ЗАБОЛЯЕМОСТ ОТ РУБЕОЛА В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2012-2019 г.

Година	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Заболеели	18	10	7	5	2	0	1	0
Брой								
Заболяемост	0,25	0,14	0,1	0,07	0,03	0	0,01	0
На 100 000								

За постигане елиминация на рубеола обаче е необходимо провеждането на адекватни епидемиологични проучвания и лабораторна диагностика на суспектни случаи чрез осигуряване на адекватни проби (по време и вид на материала) от заболялите и изследването им в Националната референтна лаборатория "Морбили, паротит и рубеола" на НЦЗПБ.

Вродена рубеола

През 2019 г. не са регистрирани случаи на вродена рубеола.

2. Дихателни инфекции без масова имунопрофилактика

Варицела

През 2019 г. варицела остава водеща заразна болест в структурата на острите инфекциозни болести (без ОРЗ и грип) с 56,30% от общия брой регистрирани заболявания. Съобщени са 30 628 случая, заболяемост 437,54 ‰ (2018 г.- 23 877

случая, заболяемост 338,68‰; 2017 г. - 25 007 случая, заболяемост 352,12‰) – фигура 6.

Наблюдаваната тенденция е за пореден епидемичен цикъл в разпространението на заболяването.

По категории случаите са класифицирани като възможен – 3 216 случая, вероятен – 23 603 и потвърден – 3 809 случая.

Заболявания са регистрирани във всички възрастови групи, но 88,74% от всички случаи са в детските възрасти от 0 до 14 г., с което се запазва епидемичната характеристика на заболяването, определено като инфекция на детската възраст.

Най-висока е заболяемостта във възрастова група 1-4 г. – 4 844,78‰ (12 775 случая), следвана от възрастовите групи 5-9 г. – 3 287,81‰ (11 332 случая), 10-14 г. – 772,90‰ (2 585 случая) и 0 г. – 783,38‰ (486 случая).

Продължава наблюдаваната от предходните години тенденция на "остаряване" на инфекцията (11,26% от болелите са във възрастта над 15 години).

Разпределени по пол болелите от варицела са 14 738 жени (48,12%) и 15 890 мъже (51,88%) – запазва се съотношението от 2018 г.

С най-висока заболяемост са областите Варна (911,61‰), Русе (707,83‰), София-град (649,94‰), Монтана (616,34‰).

Заболяването е със зимно-пролетна сезонност.

През годината са хоспитализирани 539 болели от варицела.

Регистрирани са ограничени епидемични взривове от варицела, локализирани в организирани детски колективи и училища.

През 2019 г. в страната са регистрирани 2 смъртни случая от варицела, съобщени от РЗИ София-град.

Скарлатина

През 2019 г. са регистрирани 3 093 случая на скарлатина, заболяемост 44,19‰ (2018 г. - 3 828 случая, заболяемост 54,30‰; 2017 г. - 3 684 случая, заболяемост 51,87‰) – фигура 7.

По категории съобщените случаи са класифицирани като 994 възможни, 1 653 вероятни и 446 потвърдени.

И през 2019 г. най-висока заболяемост е регистрирана във възрастовата група 1-4 г. – 521,07‰ (1 374 случая), следвана от възрастовата група 5-9 г. – 427,95‰ (1 475 случая).

В по-големите възрастови групи случаите от скарлатина са единични (общо 18 случая във всички възрастови групи над 25 годишна възраст).

От регистрираните заболявания, 92,11% (2 849 случая) са сред деца в предучилищна и ранна училищна възраст (1-4 г. и 5-9 г.).

Разпределени по пол болелите са 45,14% жени (1 396 случая) и 54,86% мъже (1 697 случая).

Заболявания от скарлатина се регистрират целогодишно, но преобладаващата част от случаите са съобщени през зимно-пролетните месеци.

С най-висока заболяемост през годината са областите Варна (117,77‰), Търговище (102,15‰).

През 2019 г. са хоспитализирани 155 болели от скарлатина. Няма регистрирани усложнения и смъртни случаи.

Легионерска болест

През 2019 г. са регистрирани 3 случая на легионерска болест (заболяемост 0,04‰), в сравнение с 11 случая за 2018г. (заболяемост 0,16‰) и 2 случая за 2017 г. (заболяемост 0,03‰). Лабораторно са потвърдени два от случаите и един е вероятен. Разпределени по пол случаите са 33,33% жени (1 случай) и 66,67% мъже (2 случая). Случаите са по 1 във възрастовите групи 35-39 г., 55-59 г. и над 65 г. Всички случаи са в София град (заболяемост 0,23‰).

През годината не са регистрирани смъртни случаи от легионерска болест.

Грип и остри респираторни заболявания (ОРЗ)

Анализът на заболяемостта от грип и ОРЗ през 2019 г. е направен въз основа на данните от Информационната система за сентинелен надзор на грип и ОРЗ и резултатите от лабораторния надзор върху циркулацията на грипните вируси в посочения период.

През 2019 г. в сентинелната извадка са участвали общо 238 лечебни заведения за извънболнична помощ, обслужващи 381 256 души, разпределени в следните възрастови групи: 0-4, 5-14, 15-29, 30-64 и над 65 г. Средногодишният брой на наблюдаваното население и заболяемостта по възрастови групи са представени на таблица 7.

Таблица 7

ЗАБОЛЯЕМОСТ ОТ ГРИП И ОРЗ ПО ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ ПРЕЗ 2019 г.

Възрастови групи (години)	Средногодишен брой на наблюдаваното население	Брой регистрирани случаи	Заболяемост на 10 000
0-4	18 627	27 618	14 826,86
5-14	36 295	31 817	8 766,22
15-29	62 973	28 748	4 565,13
30-64	194 847	32 231	1 654,17
65+	68 514	8 537	1 246,02
Общо	381 256	128 951	3 382,27

През 2019 г. са регистрирани общо 128 951 заболявания от грип и ОРЗ и заболяемост 3 382,27 на 10 000 население. Грипната епидемия започна след Коледните и Новогодишни празници през 2 седмица на 2019 г., продължи 7 седмици и се характеризираше с умерена интензивност (оценката на интензивността на епидемичния процес е направена на основата на персентилите). Заболяемостта започна да се покачва през 2 седмица и достигна епидемични стойности първоначално в областните градове Бургас, Силистра, Стара Загора, Шумен и Ямбол. През 4-та седмица (21.01-27.01.2019 г.) грипната епидемия обхвана повечето областни градове и достигна своя връх с 9 455 заболели и 247,92 на 10 000 средна седмична заболяемост (таблица 8 и фигура 8). След регистрираното през 4-та седмица максимално ниво на заболяемост, броят на съобщените случаи започна да се понижава, като постепенно достигна обичайните за сезона стойности.

Таблица 8

**ЗАБОЛЯЕМОСТ ОТ ГРИП И ОРЗ ПО ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ В
ЕПИДЕМИЧНИЯ ПЕРИОД НА 2019 г.**

Седмица №	Период	Заболяемост на 10 000 по възрастови групи (години)					Обща заболяемост
		0-4	5-14	15-29	30-64	65+	
1	01.01-06.01	325,09	183,61	120,93	48,01	36,48	84,46
2	07.01-13.01	553,08	334,86	210,12	84,78	58,90	147,57
3	14.01-20.01	682,90	508,24	284,95	112,84	83,80	201,59
4	21.01-27.01	894,80	644,29	325,52	137,46	104,75	247,92
5	28.01-03.02	644,28	391,27	232,22	101,50	85,27	174,32
6	04.02-10.02	414,68	248,31	163,08	70,47	50,55	115,97
7	11.02-17.02	324,55	238,08	128,98	48,67	42,49	92,35
8	18.02-24.02	385,17	230,62	119,35	40,37	26,81	85,95
9	25.02-03.03	460,28	306,94	127,24	41,54	32,38	99,77

Както през предходните години, така и през 2019 г. заболяемостта от грип и ОРЗ е най-висока при малките деца от 0 до 4 години, следвани от възрастовата група на 5-14 годишните (фигура 9).

През 2019 г. в НРЛ „Грип и ОРЗ” с Real Time RT-PCR са изследвани общо 1 404 проби на болни и контактни лица. Получени са общо 349 положителни резултата за пандемичен вирус A(H1N1)pdm09 и 181 за грипен вирус A(H3N2). Корелацията между регистрираната заболяемост и броя на положителните проби е показана на фигура 10. През 2019 г. се наблюдава типична грипна епидемия с паралелно циркулиращи щамове, сравнима с предходната година и като брой, и като интензитет.

ЧРЕВНИ ИНФЕКЦИИ

През 2019 г. чревните инфекции заемат 29,27% от регистрираните случаи на остри заразни болести в страната. Водеща остава групата на острите гастроентерити и ентероколити (82,40% от всички инфекциозни чревни заболявания).

През 2019 г. са регистрирани общо 18 починали от чревни инфекции (20,69% от всички починали от ОЗБ), което определя общ леталитет за чревните инфекции от 0,11%. С диагноза гастроентерит/ентероколит са починали 17 болни, а 1 смъртен случай е с диагноза ротавирусен гастроентерит.

Гастроентерит, ентероколити

През 2019 г. са съобщени 13 121 случая на остри гастроентерити и ентероколити, заболяемост 187,44 ‰ (2018 г. 13 704 случая, заболяемост 194,38‰; 2017 г. -14 650 случая, заболяемост 206,28‰) – фигура 11.

Хоспитализирани са 11 772 от болелите.

Класифицирани като потвърдени са 567 случая, което отново потвърждава слабата етиологична разшифровка при тези заболявания.

Острите гастроентерити и ентероколити се регистрират най-често при децата: кърмачета – 1 234 болели, заболяемост 1989,07‰, деца на възраст 1-4 г. – 3 356 болели, заболяемост 1 272,73‰ и деца на 5-9 г. – 1 750 болели, заболяемост 507,74‰.

Разпределени по пол, болелите са 6 621 (50,46%) жени и 6 500 (49,54%) мъже.

С най-висока заболяемост отново са областите Монтана (790,67‰), Кърджали (577,6‰).

През 2019 г. са съобщени 4 взрива от ентероколити. Два от тях са без лабораторно установен причинител в Хасково – 4 болели в града (12.07-13.07) и 5 болни в с. Гарваново (23.07.) През месец юни се регистрира взрив с 4 случая в с. Щръклево, Русе и причинителят е *Pseudomonas aeruginosa*. Взривът е семеен и заболяването се свързва с консумация на домашно приготвен хайвер. През месец септември възниква семеен взрив от остър гастроентерит и в село Екзарх Йосиф, Русе. Заболяват 3 деца, а причинителят остава неизвестен.

През годината се регистрират 5 взрива в резултат на хранителна токсикоинфекция. При един от тях, при който е установен причинител - *S.aureus*, се разболяват 19 души в с.Склаве, Благоевград, в периода 10.06 - 14.06. Останалите 4 взрива възникват в София през месец ноември, общият брой на болелите е 56. Болните са 14 деца от едно училище, а останалите са от 3 различни детски градини. Няма лабораторно потвърден причинител, заразяването възниква при консумация на контаминирана храна. Вероятна причина за взривовете е неспазване на технологията при изготвяне на храната.

През годината са регистрирани 17 смъртни случая (смъртност 0,24‰ и леталитет 0,13%).

Колиентерити/ ешерихиози

През 2019 г. са регистрирани 385 случая на колиентерит, заболяемост (2018 г.- 307 случая, заболяемост 4,35‰; 2017 г. -240 случая, заболяемост 3,38‰) - фигура 12.

Колиентеритните инфекции засягат основно кърмаческата (заболяемост 124,12‰, болели 77) и ранната детска (заболяемост 58,4‰, 154 болели) възрасти, следвани от децата на 5-9 г. – заболяемост 9,28‰ (32 болели). В останалите възрастови групи заболяемостта варира между 1,07‰(възр. гр.50-54 г.) и 5,98‰(възр. гр. 10-14 г.).

От всички болели 47,27% (182 случая) са жени и 52,73% (205 случая) са мъже.

И през 2019 г., както и в предходната е отчетена най-висока заболяемост в областите Силистра (39,35‰) и Варна (46,47‰).

В областите Велико Търново, Кърджали, Смолян и Търговище и тази година не са регистрирани случаи на колиентерити. Към тях се присъединяват и областите Стара Загора, Габрово, Враца, които също не отчитат заболявания през 2019 г.

Всички случаи са лабораторно потвърдени.

През 2019 г. в Националната референтна лаборатория по чревни инфекции към НЦЗПБ са потвърдени 104 щама *E. coli*, като разпределението им е както следва:

ЕТЕС - 62 щам (O6 – 12, O78 - 1, O25 – 9; O27 – 6; O168 - 1); ЕРЕС – 28 щам (O55 – 1; O86 – 2; O125 – 1; O126 – 5; O127 – 4; O128 – 4; O158 – 1; O20 - 1); ЕИЕС - 6 щам (O124 – 2; O152 – 3; O143 - 1); ЕАЕС – 1 щам (O44 - 4); STEC – 7 щам. (O26 – 11; O111 - 2; O18 – 1; O75 – 1; O117 – 1)

През 2019 г няма регистрирани починали от колиентерит.

Салмонелоза

През 2019 г. са съобщени 596 случая на салмонелоза, заболяемост 8,51‰ (2018 г. - 586, заболяемост 8,31‰; 2017 г. - 796 случая, заболяемост 11,21‰) - фигура 13.

Във възрастовата структура на заболяването най-засегнати са децата: 0 г. – 80,59‰ (50 случая), 1-4 г. – 75,47‰ (199 случая), 5-9 г. – 26,69‰ (92 случая) и 10-14 г. – 12,26‰ (41 случая), в сравнение с останалите възрастови групи, в които заболяемостта варира между 2, 2‰ и 5,39‰.

Разпределени по пол, съобщените случаи са 275 жени и 321 мъже.

Най-висока заболяемост в страната е регистрирана в областите Русе - 25,62‰, Шумен – 23,21‰, Ямбол – 24,39‰.

По категории случаите са класифицирани като вероятен – 2 и лабораторно потвърдени - 594.

През 2019 г. в Националната референтна лаборатория по чревни инфекции към НЦЗПБ са потвърдени 271 щам *Salmonella*: *S. Enteritidis* – 73, *S. Typhimurium* – 92, *Salmonella* 4,5,12: i : - 34 , *Salmonella* 6,7: - : 1,6 - 1, *Salmonella* 6,7: k : - 2, *S. Paratyphi B* – 17 , *S. Infantis* – 14, *S. Kottbus* – 2, *Salmonella* 1,4,5,12:i: - 11, *S. Schleissheim* - 4, *S. Derby* – 7, *S. Dublin* – 8, *S. Bardo* – 2, *S. Fillmore* - 2 , *S. Bsilla*, *Thompson*, *Corvallis*, *Abony*, *Gloucester*, *Bradford*, *Bovisimorbificans*, *Agona*, *Riggil*, *Coeln*, *Virchow*, *Essen* и *S. enterica subsp. Arizonae* – по 1. *S. typhi* не е изолирана.

През годината в страната са обявени 3 локализирани взрива от салмонелоза. Първият възниква в град Исперих през месец март, когато на организирана битова среща, при консумация на домашно приготвени храни от 19 присъствали заболяват четирима мъже. От болните и от 5 контактни се изолира *Salmonella* gr. ОВ. Другите два взрива възникват в град Русе. Причинител на единия взрив през месец май е *S. enteritidis*, при което се потвърждават 3 случая на ученици от едно училище, а източникът на инфекцията остават неизвестен. При вторият взрив с причинител *S. typhimurium*, през месец юни в детска ясла, се разболяват 6 деца и се откриват 9 заразители (6 деца без клинични изяви и 3 лица от персонала). Вероятен източник на заразата е болен или заразител, а вероятните пътища за предаване на инфекцията са алиментарен или контактно-битов. Предпоставка за този взрив е нарушението на хигиенните стандарти в детското заведение.

През 2019 г. не са регистрирани починали от салмонелоза.

Дизентерия/ шигелози

През 2019 г. са регистрирани 220 случая на шигелоза, заболяемост 3,14‰ (2018 г.- 235 случая, заболяемост 3,33‰) - фигура 14.

Разпределени по пол регистрираните случаи са 110 жени и 110 мъже.

Най-засегнатите области в страната са: Благоевград – 25,26‰ (78 случая), Ямбол – 22,71‰ (27 случая), Силистра – 21,05‰ (23 случая).

Заболяемостта е най-висока при децата: 1-4 г. – 30,34‰, 0 г. – 12,09‰, 5-9 г. – 9,57‰, 10-14 г. – 3,29‰. В останалите възрастови групи заболяемостта варира между 0,77‰ и 2,85‰.

Лабораторно потвърдени са 219 случая.

През 2019 г. в Националната референтна лаборатория по чревни инфекции към НЦЗПБ са потвърдени 41 щама *Shigella* : *S. flexneri* – 39 щама (1a - 2, 1b – 17, 2a -13, 3a – 1, 3b – 2, fl.6 – 1), *S. sonnei* – 2 щама.

През 2019 г. няма регистрирани смъртни случаи от шигелоза в страната.

Кампилобактериоза

През 2019 г. са регистрирани 231 случая на кампилобактериоза, заболяемост 3,30‰ (2018 г. -192 случая, заболяемост 2,72‰ ; 2017 г. – 196 случая, заболяемост 2,76‰). По категории: 229 случая са потвърдени (лабораторно), 2 са вероятен.

Продължава съобщаването на заболяли само от няколко области в страната Ямбол (39), Русе (117), Разград (2), Бургас (23), Силистра (4), София град (41), Разград (5) и Перник (2).

С най-висока заболяемост са възрастовите групи: 0 г. – 15 случая, заболяемост 24,18‰, 1-4 г. – 83 случая, заболяемост 31,48‰, и 5-9 г. – 40 случая, заболяемост 11,61‰.

Разпределение на случаите по пол: 91 жени и 140 мъже.

През 2019 г. в Националната референтна лаборатория по чревни инфекции към НЦЗПБ е потвърдени 60 щама *Campylobacter*, както следва:- *C. jejuni* – 52 щама и *C. coli* – 8 щама.

През 2019 г няма регистрирани починали от кампилобактериоза.

Йерсиниоза

През 2019 г. са регистрирани 11 заболяли от йерсиниоза, заболяемост 0,16‰ (2018 г. - 9 сл., заболяемост 0,13‰; 2017 г., - 17 сл., заболяемост 0,24‰). Запазва се тенденцията на съобщаване на единични спорадични случаи. Всички регистрирани случаи на йерсиниоза са лабораторно потвърдени.

По възрастови групи случаите са разпределени както следва: 0 г. – 2 случая, заболяемост 3,22‰, 1-4 г. - 7 случая, заболяемост 2,65‰, по 1 случай във възрастови групи 10-14 г. и 30-34 г..

Заболените са от областите София град (4), Шумен (4), Варна(1), Плевен(1) и Хасково (1).

Разпределение на заболялите по пол: 5 жени и 6 мъже.

През 2019 г. в Националната референтна лаборатория по чревни инфекции към НЦЗПБ е потвърден 1 щам *Yersinia enterocolitica*.

През 2019 г няма регистрирани починали от йерсиниоза.

Ботулизъм

През последните 10 години заболяемостта от ботулизъм варира между 0,00-0,04‰ като резултат от регистрацията на единични случаи или ограничени семейни взривове.

През 2019 г., както и през 2018 г. не са регистрирани случаи на ботулизъм.

Кореман тиф

През 2019 г. не са регистрирани случаи на кореман тиф.

През 2018 г. има регистриран 1 потвърден случай на кореман тиф.

Инфекция, предизвикана от *Escherichia coli*, продуциращи Shiga/Vero токсини (STEC/VTEC)

През 2019 г. както и през 2018 г. няма регистрирани заболяли от инфекции, предизвикани от *E. coli* продуциращи Shiga/Vero токсини.

Ротавирусен гастроентерит

През 2019 г. са регистрирани 1359 случая на ротавирусен гастроентерит, заболяемост 19,41‰ (2018 г. – 1 806 случая, заболяемост 25,62‰; 2017 г. – 2 878 случая, заболяемост 40,52‰).

По категории случаите са 1358 потвърдени и 1 вероятен.

Заболяването подлежи на задължителна регистрация и съобщаване от средата на 2011 г. и е обект на национална програма за превенция на ротавирусните гастроентерити, с помощта на която се провеждат имунизации на деца в кърмаческа възраст с ротавирусна ваксина.

Най-засегнати са децата от възрастовите групи от 0 до 9 годишна възраст: под 1 годишна възраст са регистрирани 306 болни, потвърдени лабораторно (заболяемост 493,24‰), 1-4 г. -849 случая потвърдени лабораторно (321,97‰) и 5-9 г. – 136 случая (39,46‰). Установява се намаляване на заболяванията и респективно заболяемостта в посочените възрастови групи (2018 г.: 0 г. – 358 заболели, заболяемост 561,20‰, 1-4 г. – 1 268 заболели, заболяемост 480,38‰ и 5-9 г. – 128 заболели, заболяемост 36,63‰).

Преобладаващата част от заболелите са от мъжки пол – 751 случая (55,26%).

С най-висока заболяемост са областите Ямбол – 62,24‰, Шумен – 42,35‰.

Заболявания от ротавирусен гастроентерит се регистрират през цялата година.

Хоспитализирани са 1307 от заболелите.

Съобщават се и два ротавирусни взрива в детска ясла и детска градини, съответно през месец март и месец юни. Общо случаите са 5, от които 4 са потвърдени, а един е вероятен.

През 2019 г. е регистриран 1 смъртен случай от ротавирусен гастроентерит (смъртност 0,01‰; леталитет 0,07%).

ОСТРИ ВИРУСНИ ХЕПАТИТИ

През 2019 г. в България са регистрирани общо 2249 случая на вирусни хепатити (ВХ).

Регистрирано е нарастване в броя на заболелите в сравнение с предходната година.

Таблица 9.1

БРОЙ ЗАБОЛЕЛИ ОТ ВИРУСНИ ХЕПАТИТИ В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2014-2019 г.

Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Брой заболели	1218	1656	2165	3132	1968	2249

Вирусните хепатити заемат 4,13% в общата структура на заразните болести през 2019 г. Заболяемостта при тях е 32,13‰.

По пол разпределението е: мъжки пол – 1223 заболели; женски пол – 1026 заболели.

По категории: 2016 са потвърдените случаи, 6 са вероятните и 227 са възможните случаи.

Хоспитализирани са 2170 от заболелите.

През 2019 г. са съобщени 15 случая на починали болни с диагноза вирусен хепатит (смъртност 0,21‰; леталитет 0,67%).

В общата структура на ВХ е включен нов тип остър ВХ- вирусен хепатит Е (ВХЕ), чиято задължителна регистрация започва от 2019 г.

В структурата на ВХ най-голям относителен дял заема вирусен хепатит А (67,5%), следван от вирусен хепатит неопределен (10, 1%), вирусен хепатит Е (9,7%), вирусен хепатит В (8,8%), вирусен хепатит С (3,9%) и вирусен хепатит D (0%).

Вирусен хепатит тип А (ВХА)

През 2019 г. в България са регистрирани 1518 случая на заболяване от вирусен хепатит А (ВХА), заболяемост 21,69‰. Отчита се незначително нарастване на заболяемостта в сравнение с предходната година (2018 г. - 1347 случая, заболяемост 19,11‰) - фигура 15.

Нарастването на заболяемостта на национално ниво спрямо предходната година се определя от повишаването и в няколко области на страната.

През годината са потвърдени 1505 случаи с ВХА. Хоспитализирани са 1511 от заболялите лица.

Разпределението на заболялите по пол показва по-висок относителен дял на заболялите мъже – 51,11% (776 случая), в сравнение със заболялите жени 48,88% (742 случая).

Заболявания от ВХА са регистрирани във всички възрастови групи, но най-много в детската възраст (над 50%). Най-висока е заболяемостта във възрастовите групи 5-9 г. и 10-14 г., съответно 105,32‰ и 73,85‰, която надвишава средната стойност за страната.

Случаи с ВХА са регистрирани в 27 области на страната (само в област Разград не се съобщават случаи на ВХА). Открояват се области със значително по-висока заболяемост. Нарастване спрямо предходната година се отчита в областите Сливен (146,92‰; 2018 г. - 30,25‰), Ямбол (51,30‰; 2018 г. - 31,54‰), Враца (54,14‰)

Над средната стойност за страната е заболяемостта в София област (35,80‰), където също се наблюдава нарастване спрямо предходната година (2018 г. - 28,50‰). С висока заболяемост, надвишаваща средната за страната е област Ловеч (111,31‰), където обаче заболяванията намаляват в сравнение с предходната година (2018 г. - 132,32‰). В пет области (Варна, Видин, Кърджали, Силистра, Смолян) са регистрирани единични случаи.

Локализираните взривове от ВХА се регистрират в редица области – Бургас (3), Кюстендил (3), Ловеч (10), Монтана (1), Русе (1), Сливен (3) и по един в София и Хасково. Във взривите се обхващат предимно деца и млади от организирани колективи и училища и възникват с по-голяма честота сред ромското население. Прави впечатление високият брой на взривите в област Ловеч през 2019 г., което се открива и в предходната година.

През 2019 г. е съобщен 1 случай на починал с диагноза ВХА - смъртност 0,01 ‰, леталитет 0,07%. Починалият е съобщен от Столична РЗИ.

Вирусен хепатит тип В (ВХВ)

През 2018 г. са регистрирани 198 случая на заболяване от вирусен хепатит В (ВХВ), заболяемост 2,83‰. Показателят се задържа почти без промяна в сравнение с предходната година (за 2018 г. - 215 случая, заболяемост 3,05‰) - фигура 16.

Всички случаи са лабораторно потвърдени.

Разпределени по пол заболялите са 86 (43,4%) жени и 112 (56,6%) мъже. Хоспитализирани са 165 от случаите.

Заболявания са регистрирани в 27 области на страната като заболяемостта е най-висока в областите Перник - 7,45‰ (2018 г. - 11,44‰), Монтана - 23,14‰ (2018 г. - 11,35‰), Русе (5,03‰), Сливен (4,83‰).

С най-високи стойности е заболяемостта във възрастовата група 50-54 г. (4,9‰). Заболяемостта във възрастовите групи 30-34 г. (2019 г. - 2,92‰; 2018 г. - 7,47‰) и 25-29 г. (2019 г. - 2,62‰; 2018 г. - 6,66‰) бележи намаляване през предходната

година. В кърмаческа възраст са регистрирани 4 случая, заболяемост 6,45‰ (през 2018 г. – няма регистрирани заболяели);, а в останалите групи от детската възраст(1-19 г.) са регистрирани общо 13 случая на вирусен хепатит В.

Анализът на имунизационния статус на заболяелите от 0 до 19 години (17 регистрирани случая) показва, че 12 от заболяелите са със завършена имунизация срещу хепатит В, 3 са без данни за имунизация, а 2 деца са с незавършена имунизационна схема (таблица 9.3).

През 2019 г. са съобщени 7 смъртни случая (смъртност 0,10‰, леталитет 3,54%).

Починалите от ВХБ са от областите Ловеч (1), Пловдив (2), София област (1), Русе (2) и Търговище (1). Всички са над 30 годишна възраст.

Таблица 9.2

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ И ИМУНИЗАЦИОНЕН СТАТУС НА ЗАБОЛЕЛИТЕ ОТ ВИРУСЕН ХЕПАТИТ ТИП В В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2019 г.

Имунизационен статус (брой дози ваксина)	Брой случаи по възрастови групи (години)							Общ брой (%)
	< 1	1-4	5-9	10-14	15-19	20-29	>30	
0	0	0	0	0	0	5	57	62(31,31)
1	2	0	0	0	0	0	0	2
2	0	0	0	0	0	0	0	0
3+	2	1	2	2	5	1	0	13(6,57)
Няма данни	0	1	0	0	2	10	108	121(61,11)
Общ брой	4	2	2	2	7	16	165	198(100,00)
Брой починали	0	0	0	0	0	0	7	7

Вирусен хепатит тип С (ВХС)

През 2019 г. са съобщени 88 случая, заболяемост 1,26‰ (2018 г. – 83 случая, заболяемост 1,18‰). Не се наблюдава съществена промяна в заболяемостта през последните години (фигура 17).

Всички случаи са потвърдени. Хоспитализирани са 64 от болните.

Заболявания са регистрирани в 22 области на страната. С най-висока заболяемост са областите Ловеч (20 случая, заболяемост 16,02‰), Монтана(16 случая, заболяемост 12,34‰) и Перник (6 случая, заболяемост 4,96‰).

Разпределени по пол заболяелите са 54 мъже и 34 жени.

Във възрастта до 19 години е регистриран 1 случай на ВХС при дете в кърмаческа възраст(обл. Бургас). Останалите заболяели са във всички възрастови групи над 20 годишна възраст, където заболяемостта е между 0,97‰ (3 сл., 20-24 год. възраст) до 1, 89‰ (9 сл., 55-59 годишна възраст).

През 2019 г. са регистрирани 2 смъртни случая от ВХС, по един от областите Ловеч и Перник. Смъртност 0,03‰, леталитет 2,27%.

Вирусен хепатит тип D (BXD)

През 2019 г. е регистриран 1 потвърден случай на BXD, заболяемост 0,01 ‰. Заболелият е мъж във възрастова група 20-24 години, от област Сливен. Хоспитализиран е.

В годишния анализ на РЗИ Сливен не е представена епидемиологична информация за заболявания, относно рискови практики с възможност за заразяване, инциденти имунизационен статус, семейна заразеност с ВХБ например.

През годината не са регистрирани смъртни случаи.

Вирусен хепатит тип неопределен (ВХ неопределен)

През 2019 г. са регистрирани 227 случая на ВХ неопределен, заболяемост 3,24‰ (2018 г. - 321, заболяемост 4,55‰). Заболяемостта през последните пет години варира между 2,7 и 4,00 на 100 000 население (фигура 18).

Хоспитализирани са 212 от регистрираните болни.

Разпределени по пол заболялите са 125 мъже (58,96%) и 102 жени (41,04%).

Заболели са регистрирани във всички възрастови групи, с изключение на кърмаческата, като с най-висока заболяемост са възрастовите групи 50-54 г. (23 случая, заболяемост 4,9‰) и 55-59 г. (25 случая, заболяемост 5,24‰).

С най-висока заболяемост е област Хасково (9,20‰).

През 2019 г. не са регистрирани смъртни случаи.

Вирусен хепатит тип E (ВХЕ)

През 2019 г. са регистрирани 217 случая на вирусен хепатит Е, заболяемост 3,10‰.

Всички случаи са потвърдени. Всички са хоспитализирани.

Разпределението по пол е: мъжки пол- 155 случая, женски пол – 62 случая.

Снай-висока заболяемост е област Перник (9,93‰) и областите Пазарджик (8,61‰) и Благоевград (8,19‰).

В двете най-малки възрастови групи (0-4 години) не са регистрирани случаи на заболяване, както и във възрастта от 10 до 19 години. Най-засегната е възрастта 60-64 години, със заболяемост 9,16‰ (44 случая).

Съобщени са 5 смъртни случая (по един случай от областите Пловдив, Кюстендил, Велико Търново, Варна, Бургас), смъртност 0,07‰; леталитет 2,30%.

ТРАНСМИСИВНИ ИНФЕКЦИИ

Кримска-Конго хеморагична треска (ККХТ)

През 2019 г. са регистрирани 2 случая на ККХТ (заболяемост 0,03‰), в сравнение с 2018 г., когато са съобщени 6 случая (заболяемост 0,09‰) - фигура 19.

Един от случаите е потвърден, другият е вероятен. Заболелите са от област Кърджали (заболяемост 1,3‰) и са във възрастовите групи 35-39 г. и 55-59 г. – фигура 20. Единият от случаите е на мъж, а другият на жена. При епидемиологичното проучване се потвърждава ухапване от кърлеж и при двамата заболяли. Хоспитализирани са в УМБАЛ “Св. Георги”- Пловдив и след проведена терапия са изписани клинично здрави.

Лаймска борелиоза

През 2019 г. са регистрирани 375 случая на лаймска борелиоза (заболяемост 5,36‰), в сравнение с 599 случая (заболяемост 8,50‰) през 2018 г. и 402 случая (заболяемост 5,66‰) през 2017 г. – фигура 21.

Всички случаи са лабораторно потвърдени. Засегнати са всички области в страната. Най-висок е броят на регистрираните случаи в областите Габрово (50 случая), Варна (39случая), Перник (34 случая), Русе (29 случая) и Търговище (26 случая) – фигура 22. С най-висока заболяемост от лаймска борелиоза са областите Габрово (46,12‰), Перник (28,13‰), Търговище (23,30‰), Разград (22,28‰) и Монтана (18,15‰). Разпределени по пол заболялите са 247 (65,87%) жени и 128 (34,13%) мъже. Наблюдава се пролетно-лятна сезонност, свързана с активността на иксодовите кърлежи. Боледуват лица от всички възрасти, но броят им нараства с възрастта, във възрастовата група над 65 г. са регистрирани 113 случая, следвани от групата 45-49 г. – 38 случая и групата 50-54 г. – 34 случая.

През годината няма регистрирани смъртни случаи от лаймска борелиоза.

Лаймска невроборелиоза

През 2019 г. са регистрирани 6 случая на Лаймска невроборелиоза (заболяемост 0,09‰). Случаите са регистрирани в областите София град (3 случая) и във Видин, Кюстендил и Перник по 1 случай. Заболялите са във възрастовата група над 65 г.- 4 случая и по един във възрастовите групи 35-39 г. и 60-64 г. От регистрираните през годината 66,67% (4 случая) са жени и 33,33% (2 случая) са мъже.

През годината не са регистрирани смъртни случаи от Лаймска невроборелиоза.

Марсилска треска

Заболяемостта от марсилска треска през 2019 г. е по-ниска в сравнение с 2018 г- съответно 2,00 ‰ (140 случая) спрямо 3,25 ‰ (229 случая) - фигура 23. От всички регистрирани 62,14 % (87 случая) са лабораторно потвърдени. Случаи на марсилска треска са регистрирани в 18 области на страната - Благоевград, Бургас, Варна, Велико Търново, Добрич, Монтана, Пазарджик, Перник, Пловдив, Руси, Силистра, Сливен, София, Стара Загора, Търговище, Хасково, Шумен и Ямбол – фигура 24. С най-висока заболяемост са областите Сливен (8,04, ‰, 15 заболяли), Ямбол (7,57‰, 9 заболяли), Стара Загора (6,95‰, 22 заболяли), Шумен (5,22) ‰ и Хасково (4,82‰, 11 заболяли). Засегнати са всички възрастовите групи, с изключение на възрастта до 1 година, но 77,86% от случаите са във възрастовата група над 45 години. Разпределени по пол заболялите са 83 жени (59,29%) и 57 мъже (40,71%).

През 2019 г. има един починал от марсилска треска (смъртност 0,01‰, леталитет 0,71%).

Западнонилска треска

През 2019 г. са регистрирани 8 случая на Западнонилска треска (заболяемост 0,11‰). В предходните години са регистрирани - през 2018 г. 15 случая (заболяемост 0,21‰), и един случай (заболяемост 0,01‰) през 2017 г.

Шест от осемте случая са потвърдени лабораторно.

Класифицирани по категории 2 случая са вероятни, а 6 потвърдени.

Разпределени по пол случаите са 3 жени и 5 мъже.

Регистрираните случаи са от областите София град (2 потвърдени случая), Бургас (1 потвърден случай), Пазарджик (1 потвърден случай), Хасково (1 вероятен случай) Монтана (2 потвърдени случая), Добрич (1 вероятен случай).

Има заболяло 1 дете (възрастова гр.1-4 г.), останалите 7 заболяли са разпределени във възрастовите групи над 40 годишна възраст.

През годината е регистриран 1 смъртен случай от Западнонилска треска, (смъртност 0,01‰, леталитет 12,50%). Починалият е във възрастовата група над 65 г.

Кърлежов енцефалит

През 2019 г. е регистриран 1 случай с диагноза кърлежов енцефалит, заболяемост 0,01‰.

Болният е от област Перник, над 65 годишна възраст, хоспитализиран, лекуван, оздравял.

ПОКРИВНИ ИНФЕКЦИИ

Бяс

През 2019 г. в страната не са регистрирани случаи на бяс при хора, но са съобщени 2542 случая на приложена при хора пост-експозиционна профилактика (ПЕП) с ваксина срещу бяс (през 2018 г. – 2237 човека с ПЕП срещу бяс). Имунизации срещу бяс са извършвани във всички региони на страната.

Разпределението по пол (по данни за 2078 имунизирани лица) е с преобладаващо участие на мъжки пол 1,3: 1 (1193 имунизирани мъже и 885 имунизирани жени).

Както и в предишните годишни анализи, събраните и обработени данни за 2019 г. показват, че имунизации срещу бяс като ПЕП са извършвани основно при ухапвания и други наранявания причинени от кучета - скитащи и домашни. Участието на други животни в наранявания довели до имунизация е незначително [лисици (11), вълци (2), улични котки (53) гризачи (35)].

Пренебрежимо малко са имунизирани лица от групи с професионален риск (ветеринарни специалисти - 14; животновъди – 6; ловци - 3; горски работници -3; селскостопански работници - 26).

Възрастовото разпределение на 2093 имунизирани срещу бяс лица показва, че децата от 0 до 6 г. възраст (126 случая) представляват 6,2% от всички имунизирани лица, докато възрастните над 20 годишна възраст съставляват 73,64% от имунизираниите.

Предоставените от РЗИ данни за избраните имунизационни схеми при ПЕП представят следното: обработени са данните за 2059 имунизирани лица, от които с шест дози ваксина са имунизирани 12 човека; с пет дози ваксина са имунизирани 870 лица, с 4 дози – 149 лица, с 3 дози – 786 лица, с 2 дози - 125 лица и с 1 доза 117 лица. Последните две групи са от хора, които не са завършили стандартната имунизационна схема за ПЕП.

Специфичен противобесен гамаглобулин не е прилаган, поради липса на такъв. Обработените резултати за срочност на започване на имунизацията срещу бяс при 2037 имунизирани лица показват, че при 1201(58,96%) от тях имунизацията е започната незабавно още на 1-вия ден от нараняването; при 561 (27,5%) е започната на 2-ри ден; при 171 (8,4%) е започната на 3-ия ден, т.е. в над 94,9% от имунизираниите лица имунизацията е започната своевременно.

Тетанус

През 2019 г. няма регистрирани случаи на тетанус (2018 г. е регистриран 1 случай на тетанус, заболяемост 0,01‰. – фигура 25).

За период от 20 години (от 2000 г. до 2019 г. вкл.) са съобщавани спорадични случаи на заболяване тетанус – общо 30 случая за периода. Не са съобщавани случаи през 2004 г., 2007г., 2009г., 2014 г., 2015 г. и 2017 г.).

НЕВРОИНФЕКЦИИ

Вирусни менингити и менингоенцефалити (ВММЕ)

През 2019 г. са съобщени 196 случая на вирусни менингити и менингоенцефалити (заболяемост 2,80‰). За сравнение през 2018 г. са съобщени 159 случая на ВММЕ (заболяемост 2,26‰), а през 2017 г. са регистрирани 155 случая на ВММЕ (заболяемост 2,18‰) – фигура 26.

От всички съобщени случаи на ВММЕ 37 (18,87%) са потвърдени лабораторно, а останалите 159 са класифицирани като вероятни. С най-висока заболяемост е възрастовата група 1-4 г.- 8,72 ‰ (23 случая), следвана от групите: на кърмачетата под 1 г.- 8,06 ‰ (5 случая), 10-14 г.-7,77 ‰ (26 случая), 5-9 г.- 6,67 ‰ (23 случая) и 15-19 г.- 6,66 ‰ (21 случая).

От регистрираните през 2019 г. заболели 42,86% (84 случая) са жени и 57,14% (112 случая). С най-висока регистрирана заболяемост през годината са областите Ямбол (10,09‰, 12 случая), Стара Загора (9,48‰, 30 случая), Варна (6,79‰, 32 случая), Велико Търново (6,79‰, 16 случая) и Бургас (2,92‰). Велико Търново, Стара Загора и Ямбол са сред областите с най-висока регистрирана заболяемост и през предходните две години.

През годината са съобщени 16 смъртни случая от вирусни менингити и менингоенцефалити (смъртност 0,23 ‰ и леталитет 8,16%).

Бактериални менингити и менингоенцефалити (БММЕ)

През 2019 г. са съобщени общо 97 случая на неменингококови гнойни менингити и менингоенцефалити (заболяемост 1,38‰), като през 2018 са регистрирани същия брой случаи и същата заболяемост – фигура 27.

Най-висок е относителният дял на БММЕ с друга етиология - 56,70% (55 случая), следван от БММЕ пневмококов – 35,05%, (34 случая), БММЕ стрептококов 5,15% (5 случая) и БММЕ хемофилус инфлуенце 3,60% (3 случая).

През годината са регистрирани 27 смъртни случая от бактериални менингити и менингоенцефалити (смъртност 0,41‰, леталитет 29,90%).

БММЕ пневмококов

През 2019 г. са регистрирани 34 случая на заболели от пневмококов менингит/менингоенцефалит, заболяемост 0,49‰, в сравнение с 25 случая и заболяемост 0,35 ‰ през 2018 г. Всички случаи са потвърдени лабораторно. Разпределени по пол случаите са 58,82% жени (20 случая) и 41,18% мъже (14 случая).

С най-висока заболяемост е възрастовата група 55-59 г.- заболяемост 1,89 ‰ (9 случая), следвана от възрастовите групи 60-64 г. – 1,46 ‰ (7 случая) и 55-54 г. - 1,07‰ (5 случая). С най-висока заболяемост са областите Габрово (1,84, ‰ 2 случая), Стара Загора (1,26, ‰, 4 случая) и (1,15‰, 2 случая).

През годината са съобщени 10 смъртни случаи от БММЕ пневмококов, смъртност 0,14‰, леталитет 28,41%.

БММЕ стрептококов

През 2019 г. са регистрирани 5 случая на БММЕ, причинен от стрептококи, заболяемост 0,07 ‰, в сравнение с 7 заболели и заболяемост 0,10‰ през 2018 г. Всички случаи са лабораторно потвърдени. Разпределени по пол случаите са: жени 4 случая (60%) и мъже 2 случая (40%). 2 от случаите са във възрастовата група над 65 г. (заболяемост 0,13‰), 1 случай 5-9 г. (заболяемост 0,29‰) 1 случай 50-54 г.(заболяемост 0,21‰) и 1 случай 55-59 г. (заболяемост 0,21) ‰. Случаите са регистрирани в областите Кърджали (2 случая, заболяемост 1,31‰), Ямбол (1 случай,

заболяемост 0,84%), Стара Загора (1 случай, заболяемост 0,32‰) и София (1 случай, заболяемост 0,08‰).

През годината са регистрирани 3 смъртни случая от БММЕ стрептококов, смъртност- 0,04‰, леталитет 60%.

БММЕ хемофилус инфлуенце

През 2019 г. са регистрирани 3 случая на БММЕ с причинител хемофилус инфлуенце, заболяемост 0,04‰, в сравнение с 1 заболял през 2018 г. (заболяемост 0,01‰). Случаите са лабораторно потвърдени, във възрастовите групи 35-39 г.(заболяемост 0,20‰), 60-64 г.(заболяемост 0,21‰) и над 65 г.(заболяемост 0,07 ‰). Случаите са регистрирани в областите Пловдив, Русе и София. Заболелите са разпределени по пол: 1 жена и 2 мъже.

Починали са двама от заболелите от БММЕ с причинител хемофилус инфлуенце, смъртност 0,03‰, леталитет 66,67%.

БММЕ други

През 2019 г. са регистрирани 55 случая на БММЕ в резултата на микробни инфекции различни от стрептококовите и ХИБ, заболяемост 0,79‰, в сравнение с 64 случая (заболяемост 0,91‰) през 2018 г. и 86 случая (заболяемост 1,21‰) през 2016 г. Лабораторно потвърдени са 22 случая (40%), а останалите са 33 (60%) са вероятни. Разпределени по пол случаите са: жени- 24 случая (43,63%), мъже- 31 случая (56,27%). С най-висока заболяемост е възрастовата група до 1 година (заболяемост 4,84 ‰, 3 случая), следвана от възрастовите групи 5-9 г.(заболяемост 1,45‰, 5 случая), 60-64 г (заболяемост 1,25‰, 6 случая), 1-4 г, (заболяемост 1,14‰, 3 случая) и над 65 г.(заболяемост 1,00, ‰ 15 случая).

Заболелите са от 17 области в страната, с най-висока заболяемост е област Добрич (4 случая, заболяемост 2,30‰), следвана от областите Враца (3 случая, заболяемост 1,85) ‰, Варна (8 случая, заболяемост 1,70‰), Ямбол (2 случая, заболяемост 1,68‰) и Плевен (4 случая, заболяемост 1,66‰).

През 2019 г. са починали 14 от заболелите, смъртността е 0,20‰, а леталитетът е 25,45%.

Менингококова инфекция (менингококов менингит и сепсис)

През 2019 г. са съобщени 11 случая на инвазивна менингококова инфекция, заболяемост 0,16‰. За сравнение през 2018 г. са съобщени 5 случая (заболяемост 0,07) ‰, а през 2017 г. са съобщени 8 случая (заболяемост 0,11‰) - фигура 28. Лабораторно потвърдени са 9 случая, а 2 са възможни. Всички заболели са хоспитализирани.

От регистрираните през годината случаи 36,36% от заболелите са жени (4 случая) и 63,64% са мъже (7 случая).

Засегнати са предимно млади лица- 45,45 % от случаите са на възраст под 10 години, а 72,72% от случаите са във възрастта до 25 години.

Общо 8 области съобщават за случаи на менингококова инфекция- Бургас (3 случая, заболяемост 0,73) ‰, Добрич (1 случай, заболяемост 0,58‰), Кюстендил (2 случая, заболяемост 1,68‰), Ловеч (1 случай, заболяемост 0,80%), Плевен (1 случай, заболяемост 0,42‰), Сливен (1 случай, заболяемост 0,54‰), София град (1 случай, заболяемост, 0,08‰) и София - област (1 случай, заболяемост 0,44‰)

През 2019 г. е регистриран един смъртен случай от менингококова инфекция, смъртност 0,01‰, леталитет 9,09%.

Остри вяли парализи (ОВП) при деца до 15 години

Анализът на регистрираните случаи на ОВП при деца до 15 г. е извършен на база въведени в уеб-базираната Информационна система за надзор на остра вяла парализа (ОВП) в България данни от РЗИ и Националната референтна лаборатория „Ентеровируси“ (НРЛЕ).

През 2019 г. в страната за поредна година няма съобщени случаи на полиомиелит, причинен от див полиовирус, както и на заболели от ваксинасоцииран паралитичен полиомиелит.

През 2019 г. в Информационната система за надзор на ОВП са отчетени 242 случая на ОВП при деца до 15 г. възраст, спрямо 219 случая за 2018 г., като случаи не са регистрирани само в 2 области (Варна и Търговище).

По вид на локализация на парализата, разпределението е както следва: 224 случая (92,56%) на изолирана парализа на лицев нерв; 13 случая (5,37%) на остра вяла парализа на крайници (спинална парализа), 2 случая на спинална и лицева парализа (0,83%) и 3 случая (1,24%) на друга локализация на парализата с изолирано засягане на двигателен нерв. Всички случаи на изолирана спинална и на комбинирана спинална и лицева парализа са съобщени в Централизираната информационната система за заразни заболявания на Световната здравна организация (CISID).

През 2019 г. показателят за откриваемост на не-полиомиелитни случаи на ОВП (без изолирана лицева или друга парализи) за страната е 1,29. Случаи са регистрирани в 6 от 9 региона на страната като показателят е достигнат само в три от тях (Таблица 10.1)

Таблица 10.1

ОБЩ БРОЙ ОЧАКВАНИ И ДОКЛАДВАНИ ОВП СЛУЧАИ

Общ брой очаквани и докладвани ОВП случаи				
Регион	Население	Очаквани случаи на ОВП	Брой случаи на ОВП без лицева и друга парализа	Показател за откриваемост на ОВП случаи
1. Бургас, Сливен, Ямбол	116 451	1,16	1	0,86
2. Кърджали, Стара Загора, Хасково	102 498	1,02	2	1,95
3. Велико Търново, Габрово, Ловеч, Плевен	92 786	0,93	5	5,39
4. Видин, Враца, Монтана	50 027	0,50	0	0,00
5. Пазарджик, Пловдив, Смолян	148 915	1,48	3	2,01
6. Разград, Русе, Силистра, Търговище	74 826	0,75	0	0,00
7. София (столица)	193 501	1,94	3	1,55
8. Благоевград, Кюстендил, Перник, София	105 513	1,06	0	0,00
9. Варна, Добрич, Шумен	120 328	1,20	1	0,83
Общо	1 004 845	10,04	15	1,49

За оценка на своевременността и чувствителността на системата за надзор на ОВП се прилагат утвърдени показатели на СЗО с минимални нива за сертифициране на стандарта 80% - Таблица 10.2

Таблица 10.2

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ НА НАДЗОРА

Показатели за изпълнение на дейностите по надзора	Минимални нива за сертифициране на стандарта по надзора на ОВП	Случаи на ОВП, вкл. с лицева парализа (242 заболяли)	Случаи на ОВП, различни от лицева и друга парализа (15 заболяли)
Чувствителност на системата			
Годишен брой случаи на ОВП на 100 000 население на възраст до 15 г.	1	24,08	1,49
Пълнота на проучване на случаите			
Случаи, проучени до 48 ч от тяхното съобщаване.	80%	94,63%	100 %
ОВП случаи с адекватни фекални проби (2 фекални проби, взети в количество, достатъчно за провеждане на лабораторен анализ, в два последователни дни до 14-тия ден от началото на парализата, съхранявани и транспортирани до НРЛ, заедно с необходимата информация при температура <8 ⁰ С от момента на вземане от пациента до момента да получаване в НРЛ).	80%	94,21%	86,67%
Фекални проби пристигнали в добро състояние в НРЛ.	80%	99,17%	100%
Фекални проби, получени в НРЛ до 3 дни от тяхното набиране.	80%	55,79%	63,33%
Пълнота на проследяването (провеждане на контролен преглед)			
Случаи на ОВП с проведен контролен преглед за наличие на остатъчни явления 60 дни след началото на парализата	80%	80,99%	100 %
Дейност на НРЛ "Ентеровируси"			
Резултатите от лабораторните изследвания на фекалните проби са попълнени в уеб-базираната система за надзор на ОВП до 28-мия ден от тяхното получаване в НРЛ.	80%	98,34%	93,33%

През 2019 г. случаи на ОВП при деца до 15 г. възраст са регистрирани в почти цялата страна, с изкл. на области Варна и Търговище. Прави впечатление, че в област Търговище не се провежда надзор на остри вяли парализи – последен регистриран случай на ОВП през 2012 г.

В 10 области на страната (Велико Търново, Враца, Ловеч, Пазарджик, Силистра, Сливен, Смолян, Софийска област, Стара Загора и Ямбол) всички заболяли деца с ОВП (74 случая) са хоспитализирани в болнични заведения в други области, като основна причина за това е липсата на сключени договори на лечебните заведения с НЗОК за лечение на пациенти с подобна симптоматика.

Трябва да се има предвид, че изчислените показатели за изпълнение на дейностите по надзора на ОВП, се отнасят за областите на хоспитализация, а не за областите по

местоживеене, в които случаите са регистрирани. Изключение правят показателите, отнасящи се до провеждането на контролен преглед на 60-тия ден.

И през 2019 г. основният проблем при надзора на острият вяли парализи остава своевременното изпращане на взети фекални проби до Националната референтна лаборатория по ентеровирус, който традиционно е под изискуемите 80 % и е свързано с осигуряване на финансови ресурси от лечебните заведения или РЗИ за тяхното транспортиране.

Все още се наблюдава несъответствие от страна на РЗИ при съобщаване на откритите случаи на ОВП в Националния център по общественото здраве (НЦОЗА) по реда на Наредба № 21 за реда за регистрация, съобщаване и отчет на заразените болести и въвеждането на данни в Информационната система за надзор на ОВП. От всички заболяли с ОВП през годината в НЦОЗА са съобщени 220, а в системата -242.

Необходимо е да се предприемат целенасочени действия за подобряване на отчитаните пропуски и недопускане влошаване на качеството на надзора на острият вяли парализи в страната, респ. на възможността за ранна детекция и реакция при внос на полиомиелит в България.

ЗООНОЗИ С МНОЖЕСТВЕН МЕХАНИЗЪМ НА ПРЕДАВАНЕ НА ИНФЕКЦИЯТА

Антракс

През 2019 и 2018 г. не са регистрирани случаи на антракс (през 2017 г. е регистриран 1 случай, заболяемост 0,01‰).

През последните 15 години са регистрирани по един или два случая годишно на заболяли от антракс хора - фигура 29.

Бруцелоза

През 2019 г. не са регистрирани хора заболяли от бруцелоза.

През предходните две години 2018 г. и 2017 г. в страната са регистрирани по 2 случая на бруцелоза при хора (заболяемост 0,03‰) - фигура 30.

Ку-треска

През 2019 г. заболяемостта от Ку-треска е по-ниска- 0,63 ‰ (44 случая) в сравнение с 2018 г., когато заболяемостта е 0,67 ‰ (47 случая) – фигура 31.

Разпределени по категории случаите са 8 вероятни и 36 потвърдени. Заболените са регистрирани в областите Благоевград, Варна, Видин, Габрово, Перник, Пловдив, Русе, Сливен, София, Стара Загора, Хасково и Шумен – фигура 32.

Най-висока е заболяемостта в Стара Загора (5,69‰, 18 заболяли) и в Габрово (4,61‰, 5 заболяли). Случаи от Ку-треска са регистрирани във всички възрастови групи, с изключение на 0 г. Най-висока е заболяемостта във възрастовите групи 45-49 г. (1,16‰, 6 случая), 60-64 г. (1,04‰, 5 случая), 30-34 г. (0,83‰, 4 случая), 55-59 г. (0,63‰, 3 случая), 35-39 (0,61‰, 3 случая) и над 65 г. (0,60‰, 9 случая). Разпределени по пол случаите са 14 жени (31,82%) и 30 мъже (68,18%). През годината няма регистрирани смъртни случаи от Ку-треска.

Лептоспирози

През 2019 г. са регистрирани 7 случая на лептоспироза (заболяемост 0,1‰). За сравнение през 2018 г. са регистрирани 15 случая на лептоспироза (заболяемост 0,21‰), а през 2017 г. са регистрирани 7 случая (заболяемост 0,1‰) – фигура 33. 6 от случаите са лабораторно потвърдени, а 1 е вероятен.

Регистрирани са по 2 случая в областите Ловеч (заболяемост 1,60‰) и Шумен (заболяемост 1,16‰) и по един в Добрич (заболяемост 0,58‰), Кърджали (заболяемост 0,65‰) и София област (заболяемост 0,44‰) – фигура 34.

Най-висока заболяемост има във възрастовата група 55-59 (0,63‰), всички болели са във възрастовите групи над 25 години. От регистрираните случаи през годината, 42,86% (3 случая) от болелите са жени и 57,14% (4 случая) са мъже.

През 2019 г. е починал 1 пациент от лептоспироза (смъртност 0,01‰, леталитет 14,29%).

Листерия

През 2019 г. са регистрирани 14 случая на листерия (заболяемост 0,20‰), в сравнение с 9 случая през 2018 г. (заболяемост 0,13‰) и 13 случая през 2017 г. – фигура 35.

Регистрираните случаи са от 6 области – Бургас (1 случай), Велико Търново (1 случай), Кърджали (1 случай), Пазарджик (1 случай), София (8 случая) и Стара Загора (2 случая). Диагнозата е лабораторно потвърдена в 13 случая и 1 случай е вероятен. Най-много са болелите във възрастовата група 55-59 г. – 4 случая, останалите са по 2 случая в възрастовите групи 0, 25- 29 г и над 65 г., а по един случай има във възрастовите групи 30-34 г., 40-44 г., 50-54 г. и 60-64 г. Разпределени по пол случаите са 7 жени (53,84%) и 6 мъже (46,16%).

През годината са починали 3 болели от листерия (смъртност 0,04‰, леталитет 21,43%).

Хеморагична треска с бъбречен синдром (ХТБС)

През 2019 г. са регистрирани 6 случая на ХТБС (заболяемост 0,09‰), в сравнение с 2018 г., когато са регистрирани 7 случая (заболяемост 0,10‰) – фигура 36.

Случаите са класифицирани като 1 вероятен и 5 лабораторно потвърдени. Болелите са регистрирани в областите София (2 случая, заболяемост 0,15‰), Пазарджик (2 случая, заболяемост 0,78‰), Велико Търново (1 случай, заболяемост 0,42‰) и Перник (1 случай, заболяемост 0,83‰) – фигура 37.

По два случая има във възрастовите групи 35-39 и 50-54, а по един във възрастовите групи 40-44 г. и 55-59 г. Разпределени по пол случаите са поравно - 3 случая жени (50%) и 3 случая мъже (50%). През годината в страната не са регистрирани смъртни случаи от ХТБС.

Туларемия

През 2019 г. е регистриран 1 случай на туларемия, заболяемост 0,01‰.

В предходните две години (2018 г. и 2017 г. са регистрирани също само по 1 случай на туларемия) заболяемостта 0,01‰ се запазва – фигура 38.

Регистрираният случай е област Сливен. Хоспитализиран, лекуван, оздравял.

Класифициран е като потвърден.

Болелият е жена на 34 г. не са представени подробности от епидемиологичното проучване на случая.

Орнитоза

През 2019 г. не са регистрирани случаи на болели от орнитоза.

През 2018 г. е регистриран 1 потвърден случай на орнитоза от област Кюстендил. Регистрираните след 2000 г. случаи са спорадични (2001 г. -1 случай и по два случая през 2002 г., 2004 г. и 2006 г.).

Вариант на болестта на Кройцфелд-Якоб

През 2019 г. не са регистрирани случаи на заболяване от вариант на болестта на Кройцфелд-Якоб.